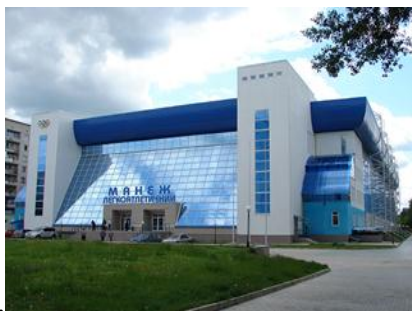

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

4350 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
із дисципліни **«Матеріально-технічне забезпечення
спортивної діяльності»**
для студентів освітнього рівня «Бакалавр»
спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»
денної форми навчання

Суми
Сумський державний університет
2018

Методичні вказівки до практичних занять із дисципліни
«Матеріально-технічне забезпечення спортивної діяльності» /
укладач Н. О. Долгова. – Суми : Сумський державний
університет, 2018. – 21 с.

Кафедра фізичного виховання і спорту

ЗМІСТ

С.

ВСТУП	4
Тема 1. Загальна характеристика та класифікація спортивних споруд. Історія і розвиток спортивних споруд.....	5
Тема 2. Відкриті площинні споруди, їх характеристика та матеріально-технічне забезпечення.	6
Тема 3. Ігрові майданчики. Комплексні арени. Футбольні поля. Їх матеріально-технічне забезпечення.	7
Тема 4. Матеріально-технічне забезпечення місць для занять легкою атлетикою.	8
Тема 5. Криті спортивні споруди. Їх класифікація та матеріально-технічне забезпечення.	9
Тема 6. Споруди для водних видів спорту, їх класифікація. Санітарні вимоги до обслуговування басейнів.	10
Тема 7. Матеріально-технічне забезпечення споруд для зимових видів спорту.....	12
Тема 8. Фізкультурно-оздоровчі споруди для осіб з інвалідністю.....	13
Тема 9. Допоміжні приміщення та споруди для глядачів.....	14
Тема 10. Фізкультурно-оздоровчі споруди за місцем проживання та відпочинку.....	16
Список рекомендованої література.....	17

ВСТУП

Програма вивчення нормативної дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення спортивної діяльності» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямку підготовки «Фізична культура і спорт»

Метою дисципліни є формування у студентів фундаментальних знань стосовно основ проектування, прийомів і методів будівництва спортивних і фізкультурно-оздоровчих споруд, їх технічного оснащення, правил експлуатації та догляду за ними, формування і системного розвинення в них професійної компетентності, виховання особистості, здатної до самореалізації й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства.

Інформативними джерелами основних категорій та понять дисципліни є лекційний матеріал, підручники, економічні словники, ілюстративні матеріали, інтернет-ресурси, енциклопедії.

Вивчення й засвоєння теоретичного матеріалу навчальної дисципліни передбачає самостійне опрацювання студентами підручників і навчальних посібників із курсу «Спортивні споруди». Конспект лекцій, складений на лекційному занятті та доопрацьований самостійно, є обов'язковою складовою засвоєння матеріалу дисципліни.

Інформативними джерелами основних категорій та понять дисципліни є лекційний матеріал і рекомендована література.

Результатом вивчення курсу «Спортивні споруди» є набуття студентами теоретичних, методичних знань, практичних вмінь та навичок, необхідних для успішної діяльності й професійного зростання.

Тема 1. Загальна характеристика та класифікація спортивних споруд. Історія і розвиток спортивних споруд

План

1. Історичні відомості про фізкультурно-спортивні споруди.
2. Спортивні споруди минулого.
3. Архітектурні особливості спортивних споруд та комплексів.
4. Класифікація спортивних споруд.

Загальні відомості про спортивні споруди. Термінологічний апарат. Характеристика спортивних споруд Стародавньої Греції та Риму. Класифікація спортивних споруд (спеціальні, комплексні, відкриті, криті, головні, допоміжні тощо). Навчально-тренувальні спортивні бази навчально-виховних закладів, ЗВО, спортивних товариств тощо.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. На який період припадає перша згадка про спортивні споруди?
2. Наведіть приклади античних спортивних споруд.
3. У чому полягає особливість розвитку спортивних споруд у середні віки?
4. Як класифікують спортивні споруди?
5. На скільки категорій поділяють спортивні споруди?

6. Чим відрізняються спортивні споруди змагального характеру від навчально-тренувальних?

Тема 2. Відкриті площинні споруди їх характеристика та матеріально-технічне забезпечення.

План

1. Розміщення спортивних споруд.
2. Вплив кліматоекологічних чинників на формування спортивних споруд.
3. Конструкції покриття відкритих площинних спортивних споруд.
4. Споруди для веслувального та вітрильного спорту.
5. Мультифункціональні комплекси.

Відкриті спортивні майданчики і поля. Природне і штучне покриття для спортивних майданчиків і полів. Обслуговування відкритих спортивних споруд. Спеціальні спортивні майданчики. Комплексні відкриті спортивні споруди та їх матеріально-технічне забезпечення.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. Назвіть основні типи відкритих споруд.
2. Які основні принципи розміщення спортивних споруд?

3. Які типи покриття використовують на відкритих площинних спорудах?
4. Що таке дренажні системи?
5. Яка роль дренажних систем в експлуатації площинних споруд?
6. Що входить до обладнання спортивних споруд для веслувального спорту?
7. Що входить до обладнання спортивних споруд для вітрильного спорту?

Тема 3. Ігрові майданчики. Комплексні арени. Футбольні поля. Їх матеріально-технічне забезпечення

План

1. Ігрові поля і майданчики. Споруди для загальної фізичної підготовки.
2. Майданчики для спортивно-розважальних ігор та занять.
3. Особливості розміщення майданчиків та їх покриття.
4. Догляд за спортивними майданчиками і полями.
5. Футбольні поля.

Обладнання ігрових майданчиків. Бадмінтонні, волейбольні, баскетбольні, гандбольні, тенісні ігрові майданчики. Комплексна арена (спортивне ядро). Конструкція газонного поля. Грунтові, газонні та штучні покриття. Футбольні поля. Глядацькі трибуни. Стадіони. Матеріально-технічне забезпечення.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. На які типи поділяють спортивні майданчики?
2. Які покриття використовують на майданчиках?
3. Назвіть основні критерії вимог до майданчиків.
4. Назвіть види футбольних полів залежно від покриття, їх особливості.
5. Яким повинне бути обладнання для футбольного поля?
6. Що входить до обладнання ігрових майданчиків?

Тема 4. Матеріально-технічне забезпечення місць для занять з легкої атлетики

План

1. Спортивні споруди для занять з легкої атлетики.
2. Конструкція покриття і будова легкоатлетичних бігових доріжок.
3. Місця для стрибків і метань.
4. Спортивне ядро.
5. Спеціальна група легкоатлетичних майданчиків.

Бігові доріжки. Сектор для штовхання ядра (розміри). Сектор для метання молота і диска (розміри). Сектор для стрибків у висоту. Сектор для стрибків у довжину та (або) потрійного стрибка. Легкоатлетичні стадіони. Покриття для легкоатлетичних секторів.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. Назвіть види споруд для занять легкою атлетикою.
2. Яким повинне бути покриття легкоатлетичних бігових доріжок?
3. Як повинні бути оснащені місця для стрибків?
4. Як повинні бути оснащені місця для метань?
5. Що таке спортивне ядро?
6. Що таке сектор?
7. Основні принципи побудови спортивного ядра.

Тема 5. Криті спортивні споруди. Їх класифікація та матеріально-технічне забезпечення

План

1. Спортивні зали для занять різними видами спорту.
2. Спортивні манежі.
3. Палаці спорту та криті стадіони.
4. Устаткування і конструктивні рішення для критих спортивних споруд.
5. Універсальні спортивні зали.
6. Вимоги до покриття підлоги в спортивних залах.

Типові криті спортивні споруди. Спортзали, спортивні манежі, спортивні корпуси, палаці спорту, криті стадіони, пневмокаркасні споруди, тири, льодові палаці. Розміри

ігрового спортивного залу. Номенклатура габаритів спортивних залів. Універсальні спортивні зали (великі, середні, малі). Універсальні багатофункціональні зали. Норми площ спортивних залів на одного спортсмена. Спеціальні спортивні манежі та їх матеріально-технічне забезпечення. Манежі для занять з легкої атлетики. Манежі для футболу. Кінноспортивні манежі. Тир для стрільби з лука та кульової стрільби. Велотреки.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. З яких частин складається крита спортивна споруда?
2. Назвіть типи спортивних залів залежно від видів занять.
3. Назвіть основні вимоги до підлоги у спортивних залах.
4. Які бувають категорії стадіонів?
5. Що таке спеціальні спортивні манежі?
6. Якою є номенклатура габаритів спортивних залів?
7. Яку споруду називають палацом спорту?
8. Назвіть ознаки універсальності палацу спорту.

Тема 6. Споруди для водних видів спорту, їх класифікація. Санітарні вимоги до обслуговування басейнів

План

1. Загальна характеристика та класифікація споруд для водних видів спорту.
2. Ванни басейнів та їх оснащення.

3. Криті басейни.
4. Басейни на природних водоймах.
5. Контроль якості води в басейнах.

Басейни купальні, плавальні, стрибкові, водного поло. Природні та штучні водойми. Розміри басейнів. Купальні, навчально-спортивні, змішані басейни. Ванна басейну. Схеми поздовжніх профілів спеціальних і універсальних ванн. Глибина басейну для стрибків з трампліна. Розмітка поля та розміщення відповідних пристроїв для водного поло. Трибуни для глядачів. Специфіка функціонування басейнів. Санітарні вимоги до якості води у басейнах.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. Назвіть види спортивних споруд для водних видів спорту.
2. Назвіть складові частини басейну.
3. Як поділяють басейни за призначенням?
4. Назвіть стандарти води у басейні.
5. Як повинна подаватися вода у басейни (способи подавання)?
6. Схеми поздовжніх профілів спеціальних і універсальних ванн.
7. Яка глибина басейну для стрибків із трампліна?
8. Назвіть типи розміщення ванн у плавальних басейнах.

Тема 7. Матеріально-технічне забезпечення споруд для зимових видів спорту

План

1. Споруди для лижних видів спорту.
2. Лижні траси.
3. Споруди для бобслею і санного спорту.
4. Траси для біатлону.
5. Види лижних трамплінів.
6. Споруди для ковзанярських видів спорту.
7. Льодові поля і доріжки.

Споруди для лижного спорту, санного і ковзанярського спорту. Бази для лижних видів спорту. Види трамплінів. Особливі вимоги до спортивних трас. Лижні траси і стрільбища для біатлону. Гірськолижні траси (відпочинкові, навчальні, туристичні та спортивні). Вимоги до гірськолижних трас різної категорії складності. План лижного стадіону. Основні параметри санних і бобслейних споруд. Споруди для ковзанярських видів спорту. Глядацькі трибуни.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. Назвіть основні типи споруд для лижних видів спорту.
2. Які основні вимоги до ділянок для прокладання лижних трас?
3. Назвіть частини гірськолижних трас.

4. З яких частин складається лижний трамплін?
5. Які спортивні лижні траси вам відомі?
6. Якими повинні бути, згідно із вимогами , лижні траси для перегонів?
7. Що таке біатлонний стадіон?
8. Підготовка ділянки для заливання під ковзанки.
9. Ковзанки на природних водоймах.

Тема 8. Фізкультурно-оздоровчі споруди для осіб з інвалідністю

План

1. Різновиди споруд для осіб з інвалідністю.
2. Функціонально-технологічні характеристики фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, що використовуються неповносправними особами.
3. Спеціальні вимоги до фізкультурно-спортивних споруд для осіб з інвалідністю.
4. Спеціалізоване оснащення приміщень для осіб з інвалідністю.

Фізкультурно-оздоровчі споруди для інвалідів із вадами опорно-рухового апарату. Фізкультурно-оздоровчі споруди для інвалідів із вадами зору. Фізкультурно-оздоровчі споруди для інвалідів із вадами слуху. Спортивні споруди та конструктивні рішення для інваспорту. Спеціальне обладнання для забезпечення зручності в басейнах. Допоміжні приміщення, що

повинні забезпечувати зручний доступ для інвалідів із візками Роздягальня для неповносправних осіб.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. Назвіть типи фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд для неповносправних.
2. Наведіть приклади відомих вам споруд для неповносправних.
3. Назвіть вимоги до фізкультурно-спортивних споруд для неповносправних.
4. Яке обладнання повинне бути в басейнах для занять з неповносправними особами?
5. Назвіть допоміжні приміщення, що повинні забезпечувати зручний доступ для інвалідів із візками.
6. Які пристрої допоможуть адаптувати приміщення для неповносправних осіб?

Тема 9. Допоміжні приміщення та споруди для глядачів

План

1. Допоміжні приміщення навчально-тренувальних та демонстраційних споруд.
2. Приміщення для тренерів і адміністрації.

3. Приміщення для зберігання та ремонту інвентарю.
4. Місця для глядачів.
5. Конструкції трибун та прийоми їх розміщення.
6. Безпека та антитерористичні заходи.

Загальна характеристика допоміжних приміщень. Місця для глядачів. Конструкції трибун. Нормативні показники місць на трибунах. Прийоми розміщення трибун. Розрахункові показники. Безпека та контроль натовпу. Електронні системи в спортивних спорудах. Системи протипожежної безпеки. Безпека та антитерористичні заходи.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі запитання:

1. Що входить до допоміжних приміщень?
2. Як повинне бути оснащено приміщення для тренерів та адміністрації ?
3. Як повинне бути оснащено приміщення для зберігання та ремонту інвентарю ?
4. Що таке пропускна здатність спортивної споруди?
5. Які бувають форми трибун?
6. Які нормативні показники місць на трибунах?
7. Що таке електронні системи в спортивних спорудах?
8. Як розраховуються показники профілю трибун?

Тема 10. Фізкультурно-оздоровчі споруди за місцем проживання та відпочинку

План

1. Склад споруд міського центру.
2. Спортивні комплекси.
3. Модернізація спортивних споруд ЗВО.
4. Паркові фізкультурно-оздоровчі споруди.
5. Штучне освітлення майданчиків і полів, обладнання.
6. Озеленіння і мікроклімат території спортивних споруд.

Міські центри. Загальноміські фізкультурно-спортивні центри. Спеціалізовані заміські комплекси. Спортивні зали загального користування. Модернізація спортивних споруд ЗВО. Мережа фізкультурно-оздоровчих споруд підприємств. Паркові фізкультурно-оздоровчі споруди. Фізкультурні зони. Спортивні парки.

Алгоритм самопідготовки

Проаналізуйте зміст лекцій, рекомендованої літератури та дайте відповідь на такі питання:

1. Які спортивні споруди входять до складу споруд міського центру?
2. Назвіть основні принципи розрахунку потреби в спортивних спорудах.
3. Назвіть основні принципи побудови мережі спортивних споруд у місті.

4. Наведіть приклади спортивних споруд міського центру.
5. Що входить до мережі фізкультурно-оздоровчих споруд підприємств?
6. Схематично зобразіть план однієї із відкритих фізкультурно-оздоровчих споруд вашого міста.
7. Схематично зобразіть план однієї із закритих фізкультурно-оздоровчих споруд вашого міста.

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні. – Київ, 1994. – 34 с.
2. Державні будівельні норми України. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди МБН В.2.2.–13–2003 // Державний комітет України з будівництва та архітектури. Київ, 2004.
3. Долгова Н. О. Історія фізичного виховання і спорту України: конспект лекцій / укладач Н. О. Долгова. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 121 с.
4. Долгова Н. О. Методичні рекомендації до практичних занять з оздоровчого фітнесу з дисципліни «Фізичне виховання» (із досвіду університетів Польщі) / Н. О. Долгова. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – 29 с.
5. Закон України про фізичну культуру і спорт (за станом на 22 серпня 2002 р.): офіційне видання. – Київ : Парламентське вид-во, 2002. – 31 с.
6. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» з додатками та доповненнями. – Київ, 2012. – 31 с.

7. Платонов В. М. Олимпийский спорт : учеб.-метод. пос. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, Ю. П. Мичуда. – Киев : Олимпийская литература, 2014. – 176 с.
8. Про внесення змін до статті 29 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» : Закон України від 15 травня 2007 року № 1021-V / Україна. Закони // Орієнтир. – 2007. – № 20.
9. Платонов В. М. Фізична підготовка спортсмена : навч. пос. / В. М. Платонов, М. М. Булатова. – Київ : Олімпійська література, 1995. – 320 с.
10. Платонов В. Н. Теория и методика спортивной тренировки : учеб. пос. / В. Н. Платонов. – Київ : Вища школа, 1984. – 352 с.
11. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте : учебник / В. Н. Платонов. – Киев : Олимпийская литература, 1997. – 584 с.

Допоміжна

1. Брискін Ю. А. Спорт інвалідів у міжнародному спортивному русі. – Львів : Край, 2006. – 346с.
2. Бутовський О. Д. Вибрані твори / автори-упорядники: В. В. Драга, М. Д. Зубалій; за редакцією А. В. Домашенка. – Київ : «Нічлава», 2006. – 240 с.
3. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» : підручник / М. С. Герцик, О. М. Вацеба. – Харків : «ОВС», 2005. – 240 с.
4. Енциклопедія олімпійського спорту України / За ред. В. М. Платонова. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 463 с.

5. Каратаев О. Р. Спортивные сооружения : учебное пособие / О. Р. Каратаев, Е. С. Каратаева, А. С. Кузнецов. – Москва : Физическая культура. 2011. – 336 с.
6. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту. – Київ , 2004. – 16 с.
7. Олимпийский спорт : в 2 т / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка и др.; под общ. ред. В. Н. Платонова. – Киев : Олимп. л-ра, 2009. – Т 1. – 736 с.
8. Олимпийский спорт : в 2 т / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка и др.; под общ. ред. В. Н. Платонова. – Киев : Олимп. л-ра, 2009. – Т 2. – 696 с.
9. Профессиональный спорт / В. М. Платонов, С. И. Гуськов, Б. Н. Юшко, М. М. Лынец – Киев: Олімпійська література, 2000. – 487 с.
10. Присяжнюк С. І. Фізичне виховання : навч. посіб. / С. І. Присяжнюк. – Київ : Центр навчальної літератури, 2008. – 504 с.
11. Педагогическое физкультурно-спортивное совершенствование : учебное пособие / Ю. Д. Железняк, В. А. Кашкаров, И. П. Кравцевич и др.; под ред. Ю. Д. Железняка. – 2-е изд., испр. – Москва : Издательский центр «Академия», 2005. – 384 с.
12. Каратаев О. Р. Спортивные сооружения: учебное пособие / О. Р. Каратаев, Е. С. Каратаева, А. С. Кузнецов. – Москва : Физическая культура, 2011. –336 с.
13. Решетило С. Спортивно-фізкультурні споруди та обладнання : навч. посіб. / С. Решетило. – Львів, 2010. – 103 с.

14. Теорія і методика фізичного виховання : підручник / за ред. Т. Ю. Круцевич. – Київ: Олімпійська література, 2008. – Т. 1. – 391 с.
15. Фізичне виховання. Теоретичний розділ : навчальний посібник / С. І. Присяжнюк, В. П. Краснов, М. О. Третьяков та ін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 192 с.
16. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації». – Київ : 1998. – 48 с.
17. Чудная Р. В. Адаптивное физическое воспитание / Р. В. Чудная – Київ: Наукова думка, 2000. – 358с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
із дисципліни **«Матеріально-технічне забезпечення
спортивної діяльності»**
для студентів освітнього рівня «Бакалавр»
спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»
денної форми навчання

Відповідальний за випуск Л. П. Пилипей
Редактор Н. В. Ніколаєнко
Комп'ютерне верстання Н. О. Долгової

Підп. до друку 14. 02. 2018, поз.
Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 1,40. Обл.-вид. арк. 1,66. Тираж 50 пр. Зам. №
Собівартість вид. грн к.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

До друку та в світ
дозволю на підставі
«Єдиних правил», п. 2.6.14
начальник організаційно-
методичного управління

В. Б. Юскаєв

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
із дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення
спортивної діяльності»
для студентів освітнього рівня «Бакалавр»
спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»
денної форми навчання

Усі цитати, цифровий
та фактичний матеріал,
бібліографічні відомості
перевірені, написання
одиниць відповідає
стандартам

Укладач

Н. О. Долгова

Відповідальний за випуск

Л. П. Пилипей

Суми
Сумський державний університет
2018